

Anthonie Stip

Een brede wegberm langs de N245 in Noord-Holland biedt veel potentie voor een natuurgericht maaibeheer.

Anthonie Stip

Klepelen – het verhakselen en laten liggen van de vegetatie – is niet toegestaan binnen Kleurkeur.

Kleurkeur: op weg naar betere bermen

Om onze bermen langs wegen en wateren weer te laten zoemen, is het hard nodig om ze beter te beheren dan nu vaak het geval is. Het Kleurkeur voor ecologisch bermbeheer van De Vlinderstichting en Stichting Groenkeur kan daarbij een belangrijke rol spelen.

Verborgen tussen de vijftig tinten groen en geel fladdert af en toe een kleine blauwe flits voorbij. Het is geen ijsvogel, maar een icarusblauwtje, een mannetje. Verderop nog een en nog een. Bij elke voetstap schieten zoemende insecten van de bloemen af. Voor je uit dalen ze weer neer op het streepzaad, de rode klaver en de vele andere bloemen. Zo heel bijzonder lijkt dit beeld niet. Maar de zoemende, bloemrijke berm is in de voorbije jaren echter langzaam uit veel van onze landschappen verdwenen. Leegte, stilte (behalve het wegverkeer) en ruigtegroen lijken de norm geworden in wegbermen. Hoe dat zo gekomen is? Onze hang naar efficiëntie en kostenverlaging hebben er zeker aan bijgedragen. We staan erbij, kijken ernaar en sputteren hoogstens wat tegen. Maar echt veranderen wil het maar niet.

Op weg naar een keurmerk

Dat willen we bij De Vlinderstichting niet langer laten gebeuren. Ruim anderhalf jaar geleden hebben we daarom samen met Stichting Groenkeur – een organisatie die kwaliteitskeurmerken beheert voor groenprofessionals – de handen ineengeslagen om een keurmerk voor ecologisch bermbeheer te ontwikkelen; het krijgt de naam Kleurkeur. Dat deden we niet zomaar. Telkens terugkerende vragen over hoe een berm ecologisch te beheren valt, gesteld door aannemers en overheden, hebben ons aan het denken gezet. Er was en is behoefte aan een eenduidige norm, een definitie van wanneer er sprake kan zijn van ecologisch bermbeheer en wanneer niet. Het opzetten van een keurmerk is voor De Vlinder-

stichting een nieuwe stap. Gelukkig hebben we in Stichting Groenkeur een betrouwbare partner die ons hierbij goed helpt. In het hele proces om tot Kleurkeur te komen, hebben we van verschillende kanten hulp gehad. Een technische commissie met vertegenwoordigers van verschillende overheden, Rijkswaterstaat, ProRail, het CROW, brancheorganisatie Cumela en diverse aannemers, heeft ons op diverse momenten geadviseerd over de inhoud van Kleurkeur. Daarmee is er ook draagvlak ontstaan voor Kleurkeur. De laatste stap in het proces was het bespreken van Kleurkeur door het College van Deskundigen van Groenkeur. Er is afgesproken dat we gezamenlijk tot eind 2020 de tijd nemen om Kleurkeur te implementeren. Wij ontwikkelen op dit moment een cursus voor de beheerders en bekijken ook hoe Kleurkeur bevalt en of er bijvoorbeeld nog inhoudelijke aanpassingen nodig zijn. Uiteraard gaan we wel gewoon aan de slag. Er staan immers aannemers te trappelen om zich met Kleurkeur te onderscheiden. Om van de noodzaak voor planten en dieren nog maar te zwijgen.

Meerwaarde bermen

Het zal voor iedereen even wennen zijn, maar uiteindelijk hopen we bij De Vlinderstichting dat bermbeheer volgens de uitgangspunten van Kleurkeur op veel plekken in Nederland toegepast gaat worden. Stukje bij beetje hopen we daarmee onze bermen weer de waarde toe te kennen die ze verdienen, namelijk als volwaardig onderdeel van onze landschappen met een florerende fauna en flora. Kies voor Kleurkeur, opdat de bermen bloeien en zoemen!

Tekst:
Anthonie Stip
De Vlinderstichting

Belangrijke uitgangspunten van Kleurkeur

- In een beheerplan wordt voor de start van het contract vastgelegd welke werkzaamheden waar en globaal wanneer plaatsvinden. In het beheerplan worden ook afspraken vastgelegd over bijvoorbeeld monitoring en communicatie.
- Bermen worden gefaseerd gemaaid, bij elke maaibeurt blijft 15-30% van het oppervlak ongemaaid. Een deskundig ecoloog bepaalt welke delen blijven overstaan.
- Uitvoerders van het beheer dienen succesvol de cursus Kleurkeur gevolgd te hebben. In de cursus wordt onder meer geleerd hoe je gefaseerd kunt maaien en waar je op moet letten bij de uitvoering van goed ecologisch bermbeheer.
- Er vindt monitoring plaats van flora en fauna om de effecten van het gevoerde beheer in beeld te brengen. Dit is in aanvulling op de verplichtingen voor soorten uit de Wet natuurbescherming. De monitoring wordt uitgevoerd door ecologisch deskundigen.
- Het gevoerde beheer wordt jaarlijks geëvalueerd tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Monitoringsresultaten worden bij deze evaluatie betrokken.